

Verleid tot gluren

KEVIN TOMA – 19/07/14, 00:00

Deze zomer is doordeesemd van Alfred Hitchcock. Wat maakte hem zo meesterlijk? Filmvakmensen verklaren. Vandaag: editor Job ter Burg over Rear Window (1954).

'Rear Window kun je afdoen als een film waarin niets gebeurt. Wat mensen die bewegen en anderen die ernaar kijken, veel meer is het niet. De hele tijd bevindt je je in één woonkamer. Bovendien zit de hoofdpersoon, fotograaf L.B. Jefferies (James Stewart), in een rolstoel. Jefferies' woning kijkt uit op een binnenplaats, maar hij ziet vanuit zijn raam slechts een handvol hoekjes. Een heel beperkte situatie dus.

Toch waardeert ik de film enorm, omdat de montage hem zo spannend maakt. Hitchcock zet vooral de point of view-constructie geniaal in. Die is simpel en onontkoombaar: kijkt Jefferies in shot A door zijn verrekijker en toont shot B een binnenplaats, dan concludeer je onmiddellijk: het is Jefferies die naar de binnenplaats kijkt. Interessant wordt het zodra Jefferies gaat geloven dat zijn overbuurman Thorwald (Raymond Burr) diens echtgenote heeft vermoord. Hitchcock palmt de toeschouwer met de point of view-constructie helemaal in. Diens aandacht, wat hij denkt, voelt - alles heeft Hitchcock onder controle. Bijvoorbeeld door uit te stellen. Kijken Jefferies en zijn vriendin Lisa (Grace Kelly) argwanend naar iets, doet Hitchcock er tergend lang over om te onthullen wat ze zien. Laat mij nou óók kijken!, denk je dan. Dat is de kern van Rear Window: dat de montage je aanspoort om mee te speuren en gluren.

Je hoort vaak dat Hitchcock de montage van Rear Window in eigen hand had, omdat hij van tevoren alle shots uitstekende en in volgorde plaatste. Toch moet je de rol van editor George Tomasini niet onderschatten. Dit was hun eerste film samen, van in totaal negen; Hitchcock wilde hem na Rear Window meteen in vaste dienst nemen. Ik denk dat hij precies snapte waar Hitchcock naar zocht.

Neem een fragment op drie kwartier, waarin Jefferies ziet hoe Thorwald door zijn huis loopt en een lamp aandoet. Vier shots, bedrieglijk simpel gemonteerd, maar als je in gedachte meetelt - met het geluid uit gaat dat makkelijker - blijkt de scène een eigen ritme te hebben, ongeveer op de maat van Thorwalds stappen. Als die de lamp aandoet, werkt dat door het ritme als een soort afterbeat en heeft het plotse licht maximaal effect. De film zit vol met zulke ritmedingetjes. Een goede editor maakt gebruik van die technieken.

Overigens denk ik niet dat Tomasini tijdens de montage heeft zitten meetellen. Net als iedereen destijds werkte hij met een rechtopstaande montagetafel, de Moviola, waarbij je het filmmateriaal doorspoelde en stopzette met voetpedalen. Eigenlijk stond je te dansen; misschien maakt dat Rear Window zo ritmisch. Maar het komt vooral neer op een ontzagwekkend fingerspitzengefühl.

Dat blijkt soms uit eenvoudige dingen, zoals Lisa en Jefferies' verzorgster Stella (Thelma Ritter) die, bijna aan het eind, de deur dichtdoen en Jefferies achterlaten in zijn appartement. Zo'n scène snijdt je meestal op het moment dat de deur dicht valt. Hier snijden Tomasini en Hitchcock midden in de draai van de deur. Meteen daarop komt het shot waarin Jefferies zijn hoofd draait (zie foto's). De ene draai loopt zodoende door in de andere, alsof die dichtslaan de deur Jefferies in

beweging zet.

Pure cinema is het: zulke overgangen komen in geen enkele andere kunstvorm voor. De controle die Tomasini en Hitchcock hier op de vierkante centimeter uitoefenen, werkt enorm inspirerend. Die steekt mij aan, dat wil ik in mijn films ook.'

**The Hitchcock Touch (georganiseerd door filmmuseum EYE),
24/7 t/m 15/11 in het hele land. eyefilm.nl/hitchcock**

JOB TER BURG

Job ter Burg (Maarn, 1972) is een van de meest gevraagde film-editors van Nederland. Hij deed de montage voor alle films van Martin Koolhoven, voor Paul Verhoevens *Zwartboek* (2006), Alex van Warmerdams *Borgman* (2013) en de in september te verschijnen thriller *Bloedlink* van Joram Lürsen. Voor de montage van Rudolf van den Bergs *Tirza* (2010) kreeg hij een Gouden Kalf.